

DE BOKSER DIE WEGDANSTE

Een moederskindje met een minderwaardigheidscomplex – dat was ‘kleine Arnoldje’, volgens oud-bokser Vanderlyde zelf. Hoe werd hij drievoudig Europees kampioen én drievoudig olympisch medaillewinnaar?

DOOR EVA PRINS

Incasseren, dat moet je in de boksring én in het leven, weet Arnold Vanderlyde. En ook zijn levensmotto ontwikkelde hij op het canvas tussen de touwen: “Als je in beweging blijft, is de kans dat je geraakt wordt het kleinst.” Hij ontleende dat inzicht al jong aan zijn grote voorbeeld, Muhammad Ali. ‘Dansen’ à la Ali werd ook Vanderlydes handelsmerk: eerst stoten ontwijken en van daaruit uitdelen. De jonge Arnold legde het verband met ‘het gewone leven’. Hij kreeg regelmatig klappen van zijn “extreem strenge vader”, maar deelde ook zelf vaak klappen uit. “Thuis was pa de baas en was ik een angstig en stil kind. Ik stopte alles weg, maar buiten kwam dat eruit. Daar was ik driftig en agressief. Ik was altijd aan het vechten met andere kinderen.”

Paradoxaal genoeg veranderde dat toen

hij op zijn vijftiende ging boksen. “Dat werd mijn uitlaatklep. Daar voelde ik me goed, want het ging me goed af. Daardoor groeide mijn eigenwaarde en zelfvertrouwen en werd ik rustiger.” En wat voor hem in de ring werkte, bleek ook daarbuiten te werken. “Ik vloog er niet meer vol in als iemand een opmerking maakte of als ik boos werd. Ik danste ervan weg, liet het van me afglijden. Ik liet me minder raken.”

MINDERWAARDIG

Vanderlyde groeit op in Sittard, als vijfde van zes kinderen. Zijn vader kwam in de jaren vijftig op achttienjarige leeftijd uit Suriname naar Rotterdam

om de verpleegkundeopleiding te volgen. Daar ontmoet hij Arnolds moeder, een Nederlandse die zeven jaar ouder is. Al snel is ze zwanger. Na het tweede kind stopt vader Vanderlyde met zijn studie: hij moet zijn gezin onderhouden. Dat lukt niet in Rotterdam, en ze verhuizen naar Limburg, waar werk is in de mijnen. Vader Vanderlyde wordt de eerste zwarte mijnwerker. Een sportieve en charmante man met een groot gevoel voor humor, zo beschrijft zoon Arnold hem. Maar voor zijn kinderen is hij streng, heel streng.

“Als je slechte cijfers had of bijvoorbeeld iets niet had opgeruimd, kreeg je een harde tik, straf en kleinerende opmerkingen. ‘Kijk eens hoe dom je bent’, zei hij dan. Het was nooit goed genoeg.” Deze strenge en harde opvoeding is funest voor Arnolds zelfvertrouwen. “Ik was een heel onzeker kind. Ik had een groot minderwaardigheidscomplex.” ‘Kleine Arnoldje’, zoals Vanderlyde naar zichzelf als kind verwijst, had het nog wat moeilijker dan zijn broers en zussen, omdat hij het minder goed deed op school. Gingen zijn broers en zussen naar de mavo of havo, hij ging naar de lts. Niet omdat hij dom was, maar omdat hij zichzelf na al die negatieve opmerkingen van

‘Kijk eens hoe dom je bent, zei hij dan’

ARNOLD VANDERLYDE

(in 1963 geboren als ‘van der Lijde’) was een van Nederlands succesvolste bokkers. Vanaf 1987 werd hij drie keer achter elkaar Europees kampioen zwaargewicht en twee keer tweede bij het wereldkampioenschap in de zwaargewichtklasse. Op de Olympische Spelen veroverde hij drie keer brons. In 1992 beëindigde hij zijn bokscarrière. Sindsdien geeft hij motivatietrainingen en presentaties aan het bedrijfsleven. Daarnaast is hij ambassadeur van onder meer *Right to Play* en de gehandicaptensport. Vanderlyde woont samen met Angela en heeft twee kinderen: Sebastiaan (7) en Alicia (4).

Arnold op zevenjarige leeftijd op de lagere school te Sittard

zijn vader wel zo zag. Uit onzekerheid blokkeerde hij.

ANDERS

“Maar ik wil het niet dramatiseren”, zegt hij. Er waren immers ook leuke kanten. Zo was het zijn vader, zelf een goede keeper, die zijn kinderen stimuleerde tot sporten – iets wat ‘kleine Arnoldje’ graag, veel en goed deed. Eerst voetbal en atletiek, later boksen. Bovendien, door de hoge eisen en harde hand van zijn vader ontwikkelde hij ook doorzettingsvermogen en discipline, zegt hij. Karaktereigenschappen die hem als topsporter goed van pas kwamen. Sport en discipline vindt hij nu zelf als vader ook belangrijk. “Maar ik zal mijn kinderen nooit een tik geven”, zegt hij. Vooral in zijn zoontje Sebastiaan herkent Vanderlyde zijn eigen gedrevenheid – en drift. “Ik probeer hem daarin juist een beetje af te remmen. De lat hoeft niet altijd zo hoog; het komt wel goed.”

Toch heeft hij nu, veertig jaar later, wel meer begrip voor zijn pa. “Hij wilde niet dat wij ook in de mijnen terecht kwamen. Hij wilde dat wij het zouden redden. En als donkere kinderen in Nederland moes-

ten we daar volgens hem extra hard ons best voor doen.”

Die huidskleur, toen nog een uitzondering in Sittard, was overigens voor hemzelf nooit een issue. “Kinderen riepen wel eens ‘hé zwarte’, maar echt gepest of gediscrimineerd ben ik nooit. Ik voelde wel dat we anders waren, maar dat vond ik juist wel mooi.”

MOEDERSKINDJE

Omdat ze hem moeilijk opvoedbaar vonden, plaatsen zijn ouders Arnold rond zijn vijftiende een tijdje in een internaat. Hij vindt het er fijn. “Daar was rust, veiligheid en structuur – dat deed me goed.” Hij herinnert zich nog twee hulpverleners met wie hij het goed kon vinden: Jan en Fons. “Ik heb heel veel met hen gepraat. Zij namen me serieus en respecteerden me. Dat was nieuw voor mij.” Na acht maanden keerde hij terug naar huis, een stuk rustiger dan daarvoor. Zijn moeder had thuis de sussende rol. “Ze nam het vrijwel altijd voor de kinderen op”, zegt Vanderlyde, die zichzelf een echt moederskindje noemt. Maar haar inmenging leidde vaak juist tot meer ruzie.

De relatie tussen zijn ouders gaat uit en aan en uiteindelijk, als Arnold een jaar of 17 is, definitief uit. Zijn vader gaat elders wonen.

De oudste drie zijn dan het huis al uit. De jongste drie blijven bij hun moeder wonen, die herstellende is van twee ernstige hersenbloedingen. Ze is grotendeels verlamd en haar geheugen kwijt, maar knokt en traint eindeloos om weer te kunnen lopen en onthouden. Met succes. “Sindsdien weet ik van wie ik mijn vechtlust heb”, zegt Vanderlyde. Er was een tijdlang gezinshulp, maar het merendeel van het huishouden en de zorg komt op de kinderen neer. “Ik leerde mezelf koken voor een heel gezin en deed de was.” Zijn moeder overlijdt in 2009, 81 jaar oud. Zijn vader leeft nog.

REDDING

In eerste instantie gaat Arnold op zijn vijftiende boksen om sneller te worden bij het voetbal. Hij droomt dan nog van een profcarrière in die sport. En hoewel hij ook er goed in is, blijkt zijn grootste talent toch bij boksen te liggen.

“Boksen was mijn redding”, zegt hij. “Daardoor zag ik weer toekomst en perspectief. Daarvoor dacht ik altijd: ik kan niks. Op de lagere school haalde ik alleen maar onvoldoendes en ik zag mezelf niet als constructiebankwerker. Met boksen kreeg ik de erkenning en waardering waar ik altijd naar had gehunkerd, van de grote buitenwereld én van mijn pa.”

COACH

Als Vanderlyde op zijn achttiende volledig voor de bokshandschoenen kiest, gaat het snel. Zijn eerste wedstrijd is in 1979, vijf jaar later staat hij op de Olympische Spelen. Als hij daar brons haalt, is hij in één klap een bekende Nederlander. In 1992, na 254 wedstrijden en zijn derde bronzen medaille op de Olympische Spelen, stopt hij. “Ik was moe. Ik was op”, schrijft hij in zijn autobiografische boek *Fighting for success!* Hij slaat een nieuwe weg in. Na een stu-

die sportmanagement ontwikkelt Vanderlyde zich tot een veelgevraagd trainer en coach. Voor sporters, maar ook voor managers en zakenmensen geeft hij sportclinics, workshops, trainingen en lezingen gericht op persoonlijke groei.

Daarnaast werkt hij regelmatig, vaak belangeloos, met 'moeilijke jongeren': straatjeugd, drop-outs. Hij doet het graag, want in hen ziet hij 'kleine Arnoldje', terug, zegt hij. "Ik herken hun gevoel van onzekerheid en minderwaardigheid waardoor ze afhaken of juist agressief reageren."

Met sport en spel probeert hij hen te stimuleren om hun negatieve emoties en gedachten (*knock-down*) om te zetten in positieve gedachten (*winning mood*) "Voelen begint met je lijf", zegt hij. "Daar zitten je emoties. Kom in beweging en geloof in je eigen kracht. Dat is mijn boodschap aan jongeren."

Ook muziek, theater en film zijn volgens Vanderlyde goede ingangen om jongeren in beweging te krijgen en te motiveren. Hij pleit er dan ook voor dat daar in het onderwijs en de jeugdzorg veel meer gebruik van wordt gemaakt. "Maak echt contact, weet hoe je kinderen kan prikkelen: auditief, visueel, fysiek? Kijk waar ze goed in zijn, waar hun passie ligt en sluit daarbij aan. Dan bereik je veel meer met ze." ●

COLUMN ELLA KALSBEEK

PREVENTIE

Gemeenten krijgen straks de jeugdzorg onder hun hoede, en ik hoor nu al van veel wethouders dat ze de nadruk willen gaan leggen op preventie. Dat klinkt verstandig, maar er ligt ook een gevaar op de loer. De meeste ouders doen het gewoon goed. Ze besteden veel tijd aan hun kinderen, stimuleren hen en het allerbelangrijkste: ze houden van hen. Tegelijkertijd zijn veel ouders ook onzeker en ongerust over 1001 opvoedingsvragen. Gelukkig komen verreweg de meeste ouders hier ook weer uit, al dan niet met vrienden en familie, opvoedsites, soms een deskundige. Niet alle ouders voeden altijd op voor een 10, maar de meeste wel voor een 7. Gelukkig maar. Het gevaar dat nu dreigt is dat preventie betekent: vooral aandacht schenken aan zulke ouders. Goed bezig, maar soms onzeker.

Dan lopen we namelijk het gevaar dat we bij de gezinnen waar het echt slecht gaat, niet meer goed kunnen ingrijpen. 5 tot 15 procent van de gezinnen heeft grote problemen: psychiatrische problemen, een verstandelijke beperking, werkloosheid, verslaving – en meestal een combinatie. Het is van het allergrootste belang dat we daar heel vroeg bij zijn. Iedereen weet dat veel van die gezinnen al rond de geboorte van het kind in beeld komen. Daar moeten we meteen al naast gaan staan. Hen sterker maken, zodat ze de opvoeding beter aankunnen. Met die gezinnen goed samenwerken voorkomt veel ellende. Preventie dus. Ik pleit daarom voor smalle preventie: er vroeg bij zijn in risicogezinnen.

En die andere ouders dan? Die ouders die het best goed doen maar het soms even niet weten? Daarvoor moet een eerstelijnsjeugdzorg georganiseerd worden. Bijvoorbeeld uit de Wmo of rond de school. Zo hebben wethouders dus twee opdrachten: de eerste- én de tweedelijnsjeugdzorg goed organiseren.

Ella Kalsbeek is bestuursvoorzitter van Altra Jeugdzorg

Foto: Ben Balster

TEAM AMK DRENTHE TE ASSEN

Nee, de zilver-glanzende beker is niet bedoeld voor het aanwakkeren van een moordende concurrentie bij de twintig AMK-medewerkers in Drenthe. Gedragswetenschapper Manna 't Slot kocht de "belachelijke grote" bokaal opdat haar team beseft wat ze onbewust allemaal goed doen. Ze raakte geïnspireerd door de invoering van de Signs of Safety-methodiek, vier jaar geleden. "De Australische auteur geeft daarin ook adviezen

om een team te gemotiveerd te houden, zoals benoemen waar je trots op bent." Dat riep bij de Drentenaren schroom op, en beelden van cheerleaders rond een bejubelde *Best Worker of the Month*. "Medewerkers delen na een heftig huisbezoek wel de problemen, maar kloppen zich niet snel op de borst met 'Desondanks kreeg ik de ouders rond de tafel'. Toch moet je ergens positieve energie vandaan halen. Nu vertellen we elkaar wat 'mooi

wark' was – dat past ons beter dan het prestigieuze 'good practice'. Aan elkaar de wisselbokaal uitdelen, leek me ook een grappige manier om ervaring en kennis te delen." Medewerkers delen de beker - met inscriptie 'SUPERGOEDGE-DAAN' - zelf uit, en wie hem krijgt, geeft hem later weer door. 't Slot bekt dat zij hem liefst drie maanden lang in bezit had. "Maar dat kwam door mijn zwangerschapsverlof!" (MvD) ●

RINO

Systemische ouder- en gezinsbegeleiding

Deze eenjarige opleiding start op 6 maart 2012. De opleiding heeft de systeemtheorie als basis, richt zich op hulpverleners die werken met kinderen en hun context en voldoet aan de vooropleidingseisen voor de route tot systeemtherapeut bij de NVRG.

De opleiding is bedoeld voor afgestudeerden in het maatschappelijk werk of een andere agogische opleiding (SPH), sociaal psychiatrische verpleegkunde, kinder- en jeugdpsychologie en (ortho)pedagogiek.

voor meer informatie en aanmelding www.rino.nl/189

Opleidingstraject FloorPlay

Het FloorPlay-traject is een combinatie van modules en is bedoeld voor hen die FloorPlay tot hun professie willen maken. Zie ook www.rino.nl/floorplay. De 2 workshops van Rick Solomon zijn onderdeel van het traject, maar kunnen ook los worden gevolgd. De voertaal is Engels.

Beginnend SPELEN / Basic PLAY

www.rino.nl/569 29 en 30 maart 2012

Verdiepend SPELEN / Advanced PLAY

www.rino.nl/570 31 maart en 1 april 2012

www.rino.nl

Leidseplein 5 - 1017 PR Amsterdam - (020) 625 08 03 - info@rino.nl